

Турската държава и българският печатъ Правното положение на печата въ Турция

Въ всички страни съществува у широкитѣ народни маси известенъ мистически страхъ къмъ всичко напечатано. Въ отоманската империя този мистически страхъ бѣ несравнено по-голямъ, поради низката култура на народъ и управляващи и това обстоятелство придаваше на печата особено първостепенно значение и сила. Този фактъ не можеше да не бѣде своевременно разбранъ отъ турското правителство. То, обаче, не умѣеше да постави печата въ услуга на режима, както правителствата на културнитѣ страни въкове наредъ съ правици. Известно е държането на Фридрихъ Великий, който усърдно използвалъ печата за своята външна политика: самъ пишелъ статии, а други били съставяни по негова поръчка. Когато къмъ 1770 година турскиятъ великъ везиръ се обърналъ къмъ Фридрихъ Великий съ молба да му се изпращатъ автентични новини, прускиятъ монархъ препоръчалъ „*Courrier du Bas-Rhin*“ отъ които „Портата може да получава една ясна картина за положението въ Европа“. Портата, разбира се, не допускала нито за моментъ, че този вестникъ не е безпристрастенъ, че се субсидира отъ Фридриха и че дори самъ той обнародва въ него статии по външната политика. Наполеонъ сжщо така се стараелъ да оказва влияние върху парижкия печатъ, като инспириралъ или дори самъ пишелъ статии. „*Moniteur*“, поддържанъ отъ Наполеона, е давалъ дълго време тонъ и материалъ на френскитѣ вестници. Има още много примѣри въ историята на журналистиката, когато прозорливи владѣтели и държавници, вмѣсто да подтискатъ и задушватъ печата, сж го използвали като срѣдство за въздействие върху общественото мнение.

Отоманското правителство схващаше огромната сила на печата и, за съжаление, само неговата отрицателна страна. Не виждаше, обаче, че медальтъ има две страни, не разбиралъ да го използва за своитѣ интереси. То подтискало печата, старалъ се да парализира неговото действие и влияние чрезъ прилагане на една обширна система на строгъ контролъ и гаранции. За уреждане на правното положение на печата въ Турция до 1865 година, когато е издаденъ пър-